

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARĖ
JURGITA ŠIUGŽDINIENĖ**

Vyriausybės atstovui 2019-10-17 Nr.
Kauno ir Marijampolės apskrityse Į Nr.

**DĖL DISKRIMINACINIŲ APMOKĖJIMO SĄLYGŲ PRIKLAUSOMAI NUO VAIKŲ
GYVENAMOSIOS VIETOS**

Kauno miesto savivaldybės taryba 2019 m. spalio 15 d. sprendimu T-454 „Dėl atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarkos patvirtinimo“ patvirtino Atlyginimo už vaikų, ugdomų, pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarkos aprašą (toliau- Aprašas), kurio 6 ir 8 punktai galimai neatitinka LR įstatymų.

Aprašo 6 p. numato, kad tais atvejais, kai abiejų tėvų (įtėvių, globėjų) ir vienintelio vaiko tėvo (įtėvio, globėjo) **deklaruota gyvenamoji vieta Kauno mieste**, jie atleidžiami nuo 4 punkte, 5.1 ir 5.2 papunkčiuose nurodyto atlyginimo mokėjimo, jei tėvai (įtėviai, globėjai) gauna socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir kitus teisės aktus, pateikia prašymą ir atsakingas mokyklos darbuotojas tai patvirtina Savivaldybės padalinio, administruojančio paramos skyrimą, informacinės sistemos „Parama“ duomenų bazės išrašu.

Aprašo 8 p. numato, kad Savivaldybės biudžeto lėšomis nustatomos šios lengvatos:

8.1. kai abiejų tėvų (įtėvių, globėjų) **deklaruota gyvenamoji vieta yra Kauno mieste**, nuo Aprašo 5.2 papunktyje nurodyto atlyginimo taikoma 8,62 Eur lengvata;

8.2. kai tik vieno iš abiejų turimų tėvų (įtėvių, globėjų) **deklaruota gyvenamoji vieta yra Kauno mieste**, nuo Aprašo 5.2 papunktyje nurodyto atlyginimo taikoma 4,31 Eur lengvata;

8.3. nuo Aprašo 4 punkte ir 5.1 papunktyje nurodyto atlyginimo dydžio taikoma 50 procentų lengvata, nuo Aprašo 5.2 papunktyje nurodyto dydžio – 8,91 Eur lengvata, kai:

8.3.1. vienintelio vaiko tėvo **deklaruota gyvenamoji vieta yra Kauno mieste**;

8.3.2. abiejų tėvų (įtėvių, globėjų), auginančių ir (ar) globojančių tris (besirūpinančių trimis) ir daugiau nepilnamečių ir (ar) besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas bendrojo ugdymo mokyklose vaikų, **gyvenamoji vieta deklaruota Kauno mieste**;

8.3.3. abiejų tėvų (įtėvių, globėjų) **gyvenamoji vieta deklaruota Kauno mieste**, ir bendrai gyvenančių asmenų, kaip jie suprantami Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, praėjusių 3 mėnesių (iki prašymo pateikimo mėnesio) vidutinės mėnesio pajamos vienam asmeniui mažesnės kaip 1,5 valstybės remiamų pajamų dydžio;

8.3.4. vaikui nustatyta laikinoji arba nuolatinė globa, jei globėjo (kai vaiko globėju paskirtas tik vienas asmuo) ar abiejų globėjų (kai vaiko globėjai šeima) **deklaruota gyvenamoji vieta Kauno mieste**;

8.3.5. vaikui, už kurio ugdymą mokamas atlyginimas, nustatytas neįgalumas, žymūs raidos (fizinės, pažinimo, elgesio ir emocinės, socialinės) ir (ar) sveikatos sutrikimai ir abiejų tėvų (įtėvių) **gyvenamoji vieta deklaruota Kauno mieste**;

8.3.6. abiejų tėvų (įtėvių) **gyvenamoji vieta deklaruota Kauno mieste** ir vienas iš tėvų (įtėvių) mokosi pagal pagrindinio ugdymo, vidurinio ugdymo, profesinio mokymo, nuolatinį arba iššęstinių studijų profesinio bakalauro, bakalauro, magistrantūros, doktorantūros ir rezidentūros studijų programas (pateikus pažymą apie mokslo tęsimą vasario ir rugsėjo mėnesiais).

Aprašo 6 ir 8 punktai galimai prieštarauja Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas) 4 straipsnio 1, 2 ir 3 punktams bei Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos (Lietuvoje ratifikuotos 1995 m. liepos 3 d. įstatymu Nr. I-983) 2 straipsnio 1 daliai, 3 straipsniui ir 28 straipsnio 1 daliai.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnis numato, kad tėvai, kiti teisėti vaiko atstovai, valstybės, vietos savivaldos ir visuomeninės institucijos, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys privalo laikytis šių nuostatų bei principų: visur ir visada pirmiausia turi būti atsižvelgiama į teisėtus vaiko interesus (1 punktas); vaikas turi teisę naudotis visomis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, šiame ir kituose įstatymuose bei teisės aktuose nustatytais vaiko teisėmis bei laisvėmis (2 punktas); **kiekvienas vaikas turi lygias su kitais vaikais teises ir negali būti diskriminuojamas dėl savo arba savo tėvų ar kitų teisėtų vaiko atstovų** lyties, amžiaus, tautybės, rasės, kalbos, tikėjimo, pažiūrų, **socialinės, turinės**, šeimyninės padėties, sveikatos būklės **ar kokių nors kitu aplinkybių** (3 punktas).

Pabrėžtina, kad Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija taip pat įpareigoja, valstybės dalyvės gerbti ir garantuoti visas šioje konvencijoje numatytas teises kiekvienam vaikui, priklausančiam jos jurisdikcijai, be jokios diskriminacijos, **nepriklausomai nuo vaiko, jo tėvų arba teisėtų globėjų** rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautybės, etninės ar socialinės kilmės, **turto**, sveikatos, luomo **ar kokių nors kitų aplinkybių** (2 straipsnis 1 dalis), bei nustato, kad “Imantis bet kokių vaiką liečiančių veikslių, nesvarbu, ar tai darytų valstybinės ar privačios įstaigos, užsiimančios socialiniu aprūpinimu, teismai, administracijos ar įstatymų leidimo organai, svarbiausia – vaiko interesai“ (3 straipsnis). Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 28 straipsnio 1 dalis, be to, numato, kad valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę mokytis, o šią teisę įgyvendinat - **sudaryti vaikams vienodas galimybes**.

Aprašo 6 ir 8 punktai nustato mėnesinio mokesčio lengvatas, **diferencijuotas pagal vaiko šeimos deklaruotą gyvenamąją vietą**. Toks mokesčio lengvatų diferencijavimas sudaro mažiau palankias galimybes šeimų, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra ne Kauno mieste, vaikams lankyti Kauno miesto savivaldybės švietimo įstaigas, įgyvendinančias ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas (toliau – švietimo įstaigos). Skirtingas šeimų (kartu ir vaikų) vertinimas nėra pagrįstas **jokiais objektyviais kriterijais**. Mokesčio už ikimokyklinį ugdymą lengvatų dydžio diferenciacija sudaro skirtingas galimybes lankyti minėtas įstaigas vaikams priklausomai nuo jų gyvenamosios vietos, kartu apribojant gyvenančių ne Kauno miesto savivaldybės teritorijoje vaikų galimybes lankyti švietimo įstaigas, todėl yra pažeidžiamas vaikų teisėtasis interesas gauti įstatymais garantuojamas švietimo, ugdymo paslaugas (lankyti tėvų ar globėjų parinktą ikimokyklinio ugdymo įstaigą), o kartu ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 1 punktas.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – Švietimo įstatymas) 23 straipsnio 1 punkte nustatyta vaiko galimybė lankyti tėvų ar globėjų laisvai parinktą švietimo įstaigą. Pagal šio straipsnio 2 punktą vaikas turi galimybę lankyti tėvų gyvenamajai vietai priskirtą arba kitą pageidaujamą švietimo įstaigą. Tačiau Aprašo 6 ir 8 punktuose numatytu teisiniu reguliavimu apribojus vaikų, gyvenančių ne Kauno miesto savivaldybės teritorijoje, galimybes lankyti švietimo įstaigas, apribojamos ir Švietimo įstatyme garantuojamos vaiko teisės bei pažeidžiama Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 2 punkto nuostata.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnis taip pat garantuoja, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Konstitucinis Teismas 1996 m. lapkričio 20 d. nutarime, aiškindamas konstitucinį asmenų lygybės principą, pažymėjo, jog šis principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų **objektyviai**

pateisintas. Aprašo 6 ir 8 punktuose nustatytas teisinis reguliavimas diskriminuoja vaikus **dėl jų šeimų deklaruotos gyvenamosios vietos** ir be jokio pagrįsto teisinio pagrindo neleidžia vaikams, gyvenantiems ne Kauno mieste, naudotis Konstitucijoje ir įstatyme garantuojamomis lygiomis teisėmis mokant vienodą mokesį (įskaitant lengvatą) už tą pačią teikiamą paslaugą – ikimokyklinį ugdymą. Tokiu būdu yra pažeidžiami ir teisėti vaikų interesai – gauti tapačią paslaugą už vienodą užmokesį (įskaitant lengvatą) bei Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punkto nuostata dėl vaikų diskriminacijos.

Nagrinėjamu atveju, yra svarbu akcentuoti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau - LVAT) plenarinės sesijos suformuotą praktiką analogiško pobūdžio byloje (žr. "Administracinių teismų praktika" Nr. 4, 2004 m. 1.1.3. Dėl užmokesčio už vaikų papildomą ugdymą Alytaus miesto savivaldybės ikimokyklinėse ir papildomo ugdymo įstaigose nustatymo). LVAT 2003 m. gegužės 2 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A4–191–2003, konstatavo, kad „Nagrinėjamojoje byloje iškeltas savivaldybės tarybos sprendimų, liečiančių vaikų ugdymą, nuostatų atitikties Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, kurioje numatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs, klausimas. Asmenų lygybės principas yra bendrasis konstitucinis principas, kuris įtvirtintas ir detalizuotas, atsižvelgiant į tam tikrų asmenų grupių specifinę padėtį visuomenėje, atitinkamuose įstatymuose. Šiuo atveju pareiškėjo reikalavimai grindžiami vaikų teisėmis ir vaikų diskriminacijos draudimu. Atsižvelgiant į tai, vaikai yra viena labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių, jos teisių apsauga yra reglamentuojama specialiuoju įstatymu – Vaikų teisių apsaugos pagrindų įstatymu. Pagal šio įstatymo 4 straipsnio 3 punktą kiekvienas vaikas turi lygias su kitais vaikais teises ir negali būti diskriminuojamas.“ LVAT minimame sprendime taip pat pažymėjo, kad „Ginčijamos teisės normos skirtingai vertina (faktiškai nustato skirtingas galimybes lankyti švietimo įstaigas) tam tikras asmenų grupes, kurioms šios normos taikomos: pageidaujančius lankyti Alytaus miesto ikimokyklinio ar papildomo ugdymo įstaigas vaikus, gyvenančius Alytaus miesto savivaldybės teritorijoje ir gyvenančius ne toje teritorijoje. Vertinant tokio nevienodo paminėtų dviejų vaikų grupių traktavimo teisėtumą, t.y. ar tai nėra diskriminacinio pobūdžio reguliavimas, būtina nustatyti, ar skirtingų sąlygų nustatymas laikytinas diferenciacija, kitaip tariant, ar toks skirtingas vertinimas pagrįstas objektyviais kriterijais (Konstitucinio Teismo 1997 m. lapkričio 13 d. nutarimas). Kaip minėta, skirtingos apmokėjimo už ikimokyklinį ir papildomą ugdymą sąlygos nustatytos, atsižvelgiant į vaikų gyvenamąją vietą (Alytaus miesto savivaldybės teritorijoje ir Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje). Vaiko gyvenamoji vieta nesietina su jokiais objektyviais tokią diferenciaciją pateisinančiomis aplinkybėmis. Todėl šiuo atveju nėra pagrindo taikyti diferenciacijos principą minėtoms dviem vaikų grupėms. Dėl šios priežasties skirtingas šių grupių traktavimas ginčijamomis normomis laikytinas diskriminacija, sudarančia Vaiko teisių apsaugos

pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punkto pažeidimą. / Atsižvelgiant į šiuos argumentus konstatuotina, kad, ginčijamomis nuostatomis nustatius diskriminacines sąlygas priklausomai nuo vaikų gyvenamosios vietos, pažeidžiamas ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 4 straipsnio 3 punkte įtvirtintas vaikų lygybės principas.“

Remiantis aukščiau išdėstytu ir atsižvelgiant į Vyriausybės atstovo įgaliojimus, nustatytus Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 str. 1 d., prašau kuo skubiau motyvuotu teikimu pasiūlyti Kauno miesto savivaldybės tarybai pakeisti Kauno miesto savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 15 d. sprendimu 2019 m. spalio 15 d. sprendimu T-454 „Dėl atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarkos patvirtinimo“ patvirtintą Atlyginimo už vaikų, ugdomų, pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarkos aprašą, o atsisakius patenkinti teikimą šį aktą skūsti atitinkamos kompetencijos teismui.

Tarybos narė

Jurgita Šiugždinienė

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

